

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Демської Юлії Володимирівни
«Бухгалтерський облік та контроль резервів капіталу підприємств»,
поданої на здобуття наукового ступеня **доктора філософії**
з галузі знань 07 «управління та адміністрування»
за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Актуальність теми

Діяльність суб'єктів господарювання спрямована на досягнення поставлених цілей, економічного зростання для розширення можливостей підприємства і одночасного збереження їх майна. Одним з принципів бухгалтерського обліку є безперервність діяльності, для дотримання якого виникає необхідність створення резервів капіталу. Перед економікою України постали нові виклики сьогодення, що викликало кризу неплатежів й збиткову діяльність. Поступове створення резервів забезпечить стабільну діяльність підприємств. Зокрема, резерв сумнівних боргів захищає в період неплатежів за дебіторською заборгованістю, резервний капітал дає змогу покрити періоди збиткової діяльності, резервування на відновлення основних засобів забезпечить зменшення витрат на виробництво, інші види забезпечень регулюють стабільність діяльності в пікові навантаження, пов'язані з сезонністю, накопиченням капіталу до дати виникнення зобов'язань за ними тощо.

Створення резервів і забезпечень регулюють чинні законодавчі акти в частині їх обов'язковості створення, національні та міжнародні стандарти визначають особливості їх відображення в обліку і звітності, податковий кодекс висвітлює можливість віднесення резервів на витрати для цілей оподаткування. Однак жодні нормативні акти не встановлюють документів, які б мали підтверджувати доказовість господарської операції, контроль за обсягом створення та використання резервів тощо. На розв'язання тих та інших завдань, пов'язаних із забезпеченням стабільності діяльності суб'єктів господарювання, що особливо актуальне в умовах сьогодення, присвячена дисертаційна робота Демської Ю.В.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри обліку та аналізу Національного університету «Львівська політехніка» за темами: «Розвиток концептуальних і методологічних засад системи бухгалтерського обліку» (номер державної реєстрації 0115U004217); «Система обліку і звітності як інструментарій управління підприємством» (номер державної реєстрації 0115U004216); «Концептуальний базис адаптивного формату фінансової звітності компаній та оцінно-аналітичні засади її опрацювання» (номер державної реєстрації 0112U001220).

Мета і завдання дослідження, сформульовані в роботі, повністю розкриті та обґрунтовані на підставі дослідження історичних аспектів формування резервів, робіт сучасних науковців з досліджуваної тематики, аналізу чинних законодавчих актів. Демська Ю.В. вивчила сутність резервів капіталу підприємства, встановила їх види та провела класифікацію, а також обґрунтувала підходи до визнання та оцінювання резервів капіталу в бухгалтерському обліку, їх відображення у звітності. Зазначене вище відповідає наступним методичним прийомам обліку: оцінювання, відображення на рахунках, складання балансу та узагальнення у звітності.

Підприємства самостійно обирають та затверджують свою облікову політику, яка передбачає як організаційні процедури (хто підписує документи і відповідає за їх складання), так і альтернативні методи оцінювання і визнання об'єктів обліку. Дисертантка визначала підходи до формування облікової політики щодо резервів капіталу підприємств та розробила організаційно-методичні етапи формування та списання резервів капіталу у бухгалтерському обліку.

Документування, також є одним з методичних прийомів обліку, який підтверджує факт здійснення операції. Чинними нормативними актами не затверджено жодного первинного документу, який стосується резервів капіталу. Однак суб'єкти господарювання можуть їх створювати самостійно. Демська Ю.В. розробила для кожного виду резерву документ, призначений для його первинного обліку.

Об'єктом дослідження є резерви капіталу підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних і практичних аспектів обліку та контролю операцій з формування та використання резервів капіталу.

Для досягнення сформульованої мети і вирішення поставлених завдань використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового дослідження, а саме: аналіз, синтез, групування, порівняння та узагальнення; індукції та дедукції; теоретичного порівняння; спостереження; групування тощо.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в *удосконаленні*: визначення резервів капіталу підприємства для цілей обліку; їх функцій для оцінювання прийняття управлінських рішень; підходів до формування облікової політики щодо резервів капіталу, яка є основним внутрішнім документів; методики первинного обліку без якого не можливо підтвердити факт здійснення операції.

Отримали подальший розвиток: класифікація резервів капіталу підприємств; підходи до визнання та оцінювання резервів капіталу в бухгалтерському обліку; теоретичні основи контролю резервів капіталу підприємств.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання науково-теоретичних результатів дослідження, запропонованих у дисертації, в практику господарювання підприємств України з метою формування повної, достовірної та своєчасної інформації про резерви капіталу для потреб стейкхолдерів. Зазначене вище підтверджено довідками про впровадження в діяльність ТОВ «Консалтинг Ф.С.», ТОВ «Будівельна компанія «Лемберг сіті» та ТОВ АФ «Укрзахідаудит»

Особистий внесок здобувача

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Одержана новизна та пропозиції, що виносяться на захист, отримані здобувачем особисто.

Апробація результатів дисертації

Основні положення та висновки дисертаційної роботи доповідалися, обговорювалися та отримали позитивну оцінку на 12 міжнародних та 3 всеукраїнських науково-практичних конференціях

Мова і стиль роботи.

Матеріал роботи викладений логічно, представлений достатньою мірою і написаний гарною українською мовою з використанням сучасної наукової термінології. Викладення матеріалу відповідає вимогам до наукових праць, а зміст роботи висвітлює основні результати наукових досліджень.

Публікації.

За результатами дослідження опубліковано 26 наукових праць, у тому числі 11 статей у наукових фахових виданнях і виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних та 15 публікацій за матеріалами конференцій.

Структура та обсяг дисертації

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основного тексту становить 162 сторінки. Дисертаційна робота містить 27 таблиць, 26 рисунків, додатки та список використаних джерел із 215 найменувань та 7 додатків

Окремі дискусійні питання та зауваження

1. Погоджуючись із запропонованою автором ознакою класифікації «за ідентифікованістю ризиків», водночас зазначаємо, що створення окремих резервів не пов'язане з ризиками господарської діяльності, а залежать від інших факторів (нормативно-правового забезпечення, стратегії розвитку підприємства, облікової політики тощо). Так, наприклад, резерв на виплату відпусток формується виходячи із суми нарахованих доходів працівників. Тому доцільно, на нашу думку, також розглядати в цій класифікації «резерви під неризикові операції»

2. В роботі недостатньо уваги приділено використанню розпорядчих документів щодо формування та використання резервів. В таких документах потрібно зазначати дозвіл/наказ на формування чи використання резерву та юридичну підставу (наприклад, для списання безнадійної дебіторської заборгованості – закінчення терміну позовної давності, рішення суду про визнання контрагента банкрутом тощо). Для резерву на гарантійні виплати доцільно використовувати розпорядчий документ щодо розрахунку відсотка витрат і затвердження такого документа керівником підприємства.

3. Доцільно конкретизувати критерії віднесення забезпечень до поточних чи довгострокових та відображення їх у фінансовій звітності.

4. Доцільно представити робочі документи для проведення контролю резервів капіталу

Вказані зауваження не знижують загальний рівень поданої дисертаційної роботи. Дисертанткою отримані значні за науковою цінністю результати. Це дає можливість оцінити дисертаційну роботу як цілісну, закінчену та актуальну наукову працю.

ВИСНОВКИ

Дисертаційна робота Демської Юлії Василівни на тему «Бухгалтерський облік та контроль резервів капіталу підприємств» є актуальною за змістом, методично-правильно побудована, містить наукову новизну, основні результати та висновки обґрунтовані і перспективні для використання в теорії і практиці бухгалтерського обліку.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», вимогам освітньо-наукової програми, яку успішно завершила здобувач, вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії а її авторка Демська Ю.В. може бути рекомендована для присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та розгляду разовою спеціалізованою вченою радою рецензованої дисертаційної роботи.

Рецензент доцент кафедри «Обліку та аналізу»

Національного університету

«Львівська політехніка»

к.е.н., доцент

Воськало Н.М

Підпис доцента кафедри ОА Воськало Н.М.

«ЗАСВІДЧУЮ»

Вчений секретар національного університету

«Львівська політехніка»

«04» 08

Брилинський Р.Б.